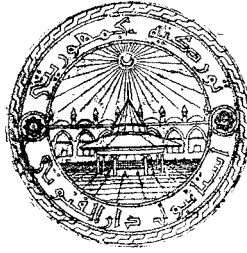

دار الفنون
الہیافاؤنکلیتہ مجمعہ علمہ

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

تشریح اول — ۱۹۲۸

نہزادہ ہاشمی اوقاف مطبعہ سی

۱۹۲۸

ابوالفراج ومغولر

[ملامظات مقدمه]

[سامیه لسانلرندن عبرانی ، سریانی و عربی به اولان دهرین وقوفیه معروف آلمان مستشرقی متوفی (نه ئودور نولده که) غربی آسیا تاریخنده مسجل بعض مهم شخصیتلر حقنده تبعانده بولونمش و بونلره دائر رساله لر تشکیل ایده جک قدر اوزون مقالات یازمشدی . بو مقاله لردن بعضیسی انکتره نك محیط المعارفنده نشر ایدلمش اولدینی کبی بعضیسی ده وقتیه آلمان جموعه موقوته لرنده چیقمش ایدی . «ابوالفراج» عنوانلی مقاله سی ده برجموه شه ریبه ده انتشار ایتدکن صو کره دیگر مقالات متنوعه سیله برلکده انکلیزجه به ترجمه ایدلمش و بونلر 1892 ده Sketches from Eastern History عنوانیه لوندرده کتاب شکلنده میدان انتشاره قولشدر . بومقالات آره سندن (باره بره بوس) نام دیگر ابوالفراج حقنده کی مقاله یی ترجیحاً بالاتبخاب تورکجه به نقل ایتکلکمک سببی ابوالفراجک غربی آسیایه طوضری وقوعه کلمش اولان مغول استیلا سی دورنده ییشمش اولماسی ، تورک طور اغنده - ملاطیه قصبه سنده - طوغمش بولونماسی و اسلام تاریخنده کندیسندن علاقه ایله بحث ایدلمش بولونماسیدر . (نولده که) برخرستیان کشیشی اولان ابوالفراجدن تقدیرکارانه صورتده بحث ایتشدر . قرآن کریم حقنده کی تاریخندن ده استفهام ایدیه جکی اوزره (نولده که) - فضل متفوقه رعماً - اسلامیت حقنده طلم نصرانینده جاری اوله کان سو طنلردن کندیسنی تمامیه تجرید ایده مه مشدر ؛ مع مافیة محرراتنده بعضاً مسلمانلق ایچون پک جاذب محاکانده بولونمشدر . آلمان جموعه موقوته لرندن (دو یچه رووند شاو) جموعه سنک 1883 ده چیقان نسخلرندن برینه (اسلام) عنوانیه یازمش اولدینی مقاله ده مدنیت اسلامیة آثارینی یاقوب بیقدقندن و حساسبسنز افراد اسلامیة یی اتلاف ایتدکن صو کره دین اسلامه کان مغوللر ایله استیلا مسلکنده مغوللره هیچده بکزه مه یی اسکی تورکار حقنده سویلدیکی شو سوزلر بزچه علاقه ایله تلمق ایدیه جک محاکات صائبه دندرلر :- « بیک نارینلرنده اسلام طالی فنا بر حالده بولونیوردی . عباسیه خلافتی چوقدن بری اهمیتدن تجرد ایتمش ایدی و عربلرک قوتی ده چوقدن قیرلمش ایدی . واقعا شوراده الهبات جموعه سی ، صابی : ۱۰

بوراده بويوك ويا كوچوك بر آلاى مسلمان دولترى وارايدى و فقط بونلرك الك قوتلىسى
 صايلاق فاطميه دولتى بيله عالم اسلامك عمومى وضعيته آهنگ و رصانت ويره جك اقتداردن
 محروم بولونيوردى و باخصوص او دولتك شيعيلكى اويله بر آهنگ ترصينه مانع ايدى .
 مسلمانلر طرفندن فتح ايدلمش اولان واسع حوالى ينه بيزانسلك اللرينه كچمش ايدى .
 بونقظه يكي بر عنصر ، اسلاميتك امدادينه يتيشدى كه بوده تورك عنصرى ايدى . ذاتاً
 داها خيلى زمان مقدم توركستان جهندن منفرد صورتده گلش اولان بو جنكاورلر مسلمان
 دولترينك تاريخلرنده مهم روللر اوينا مشلردى . لكن صوكره لرى ديار اسلامه طوغرى
 او طرفدن كيتلى مهاجرلر وقوعه كلكه باشلادى . تورك ر يوقارى آسياده كى ماوالرندن
 قانقوب بويوك كتله لرله غربه طوغرى هجرت حر كترلرني تصديق ايتمشلر و اسلامك بويكى
 مهتديلىرى اول امرده ايران اراضيسنه دو كولمشلردى . ابتدائى حلالده بولونان بو توركار
 دين اسلامه شوقايله تمسك ايتدكدن و آنك قدرت عرفانيه سى دائره سنه كچدكدن صوكره
 عالم خارجي به قارشى اسلاميتك ميدان اوقويجى مدافعلىرى كسيلمشلردى . بونلر قوتلى
 ساچوق ايمپراطورلغنى تأسيس ايتديلر ... تورك سيل مهاجرتنى اسلام اچون بك مششوم
 چيقان ديكر بر استيلا تعقيب ايتمشدى كه اوده جنكيز خان ايله اولاد واحفادينك مسوق
 ايله مش بولونقلرى مغول سوربلرى ايدى . »

(نولده كه) نك شو صوك عباردسندن ده آ كلاشيله جنى اوزره شرقدن كان توركارله
 مغوللر آبرى غيرى عرفلره منسوب ايكي عنصر افرادندديلر . صوك زمانلرك تدقيقات
 عرقيه سى بوايكي عنصرك باشقعلقلىرى داها علمى صورتده تثبیت ايتمشدر . واقعا قتل
 وغارت، هتك عرض وحشتلرني ارتكاب ايدن مغول اوردولرنده خيلى تانارايله تورك افرادى
 دخی واردى . فقط بونلر هنوز اهتدا ايتمه مش وپك جاهل بعض سر كذشتجو كيمسه لردى .
 آنلرك مغوللره التحاق هيجده وحدت عرقى ايا ايتمز . ههدهن ، پيتار ، كين ، دادلى .
 باقستون كى آتروپولوژى علماسى اسكى توركارك شرقدن غربه طوغرى اوزاقلاشدقچه
 مغولى اصليتدن كلياً آبرى بر جنس بشر صورتنده عرض موجوديت ايتمش اولدقلىرى
 تآيد ايله بولر . هله ملتتمزك تركيبات عرقيه سى اطرافديجه ملاحظه ايديليرسه آنده مغول
 قانى غالب بولنه جنى كى بر شائبه تماميله بر طرف اولور . حال بويلاه ايكن بر زماندن برى
 تاريخك بويقيجى ، يا قيجى قيسح الافعال وعبوس الوجه، مستوليلرني «اجداد معززه» صفتيله

بزده مال ایتدیرمک ایسته یئر کورلمشدر [۱]. خالص تورکر مغول استیلاسنک ایلمک فلاکتزده لرذن ایدیلر . صوکره لری ده تورکر مهاجرت ایتدکلی یزلده تازه حیات بولوبده حاکمیتلر تأسیس ایدرکن مغولر ویا - تورکره یاقین اولمالری لازم کلیرکن مغولرله احتیاط قومیتی آرتیروب اولنلرک مسلك استیلالرینی تعقیب ایدن - ناتارلر یتشمشدر و تورک حاکمیتلرینک انکشافات مدنیه سنی سکتهدار ایتشلردی .

بوگون بزوضعیت قومیه منزی شعورلی برصورتده ادراک ایتدیکمزدن غربه منتسب برزمره بشریت صفتیله کندیمنزی عالم مدنیتده تمثیل ایدیوروز . ایکی یوزایلمک بوملتک سودیکی صفتلردن دکدره . واقعا تورکچیلک هر حقیقی تورکک وظیفه سیدر . مع هذا بعض کیمسه لرک ترکیات مباحثی صیره سنده نری اقصای شرقه طوغری چکمک و جنکیزک احفادندن ایمشمنز کبی تصویر ایتک خصوصنده کی غیرتلی غرب مدنیتی تأمین حقنده کی تشبہات جدیده مزه غریبایلر نظرند شائبه کثیره چک شیلردندر . [۲]

نولده که نک ترجمه ایتدیکم مقاله آتیه سندن ده آکلاسیله جنفی اوزره مغولر حاکمیت مستولیه لری انناسنده - تورکرکده داخل اولدقلری - مسلمان طوائفی حقنده انواع جور و غارتی روا کوردکلری حالده خرسیتان جماعته نسبتاً ملایم معامله ده بولونورلردی . نسطوریلرک و دیگر مذاهب نصرانیه نک پاپاسلری مغول امراسنه حلول ایده رک اولنری اهل اسلام علیهنده متصل تحریک ایلرلردی ؛ باشلیجه مقصدلری ایسه بتپرست مغوللری اهدادن منع و دائرة نصره جلب ایدی . لکن پروفه سور آرتولدک (انتشار اسلام تاریخنده)

[۱] واقعا خی بشر طوائفی بر تصنیف ابتدائی به تابع طوتولدیغی زمان « مونغولی » عنوانی آتنده صیره لانان یک چوق اقوام ایچنده تورک اسمنده تصادف ایدیلر . لکن معلوم اولدیغی اوزره « مونغولی » لفظی بوراده « قفقاسی » تعبیری کی اعتباری برتسمیه در . نیته کیم « قفقاسی » کوکینک جنوب و شمال دالارنده بریزدن یک اوزاق و کلیاً فرقی بر چوق اقوام کورسته ریلیر . بز بوراده « مغول » دیمکله فرقی بر صورتله معین بر قوم مخصوصدن بحث ایدیوروز . مترجم

[۲] اقسام غزته سنده برمدن بری (چنگیز خان) عنوانی سلسله مقالات نشر ایلدکده در . مقالات اولیه صورتنده نشر اولونان و (هر حق محفوظ) قید اخطارینی احتوا ایدن بومقالات باشی و صوکی براز ده کیشدیرلدکن صوکره بوندن تقریباً آتی آی اول نشر ایدیلن انکلیز مؤلفی (هرولد له) ک « چنگیز خان » اسملی تاریخی رومانندن آلمشدر . مأخذ کورستریله رک ایدیلن اقتباسلرک مطبوعاتمه یانیشوب یاقیشایاجنی تعیین اهل مطبوعاته طاندر . بز بوراده تشقید ایده چکمز نقطه ، اقسامک مقالاننده کی انتباسلرده چنگیز ایله مغوللرینک - انکلیز مؤلفنک کلماتی خلافت اوله رق - تورک صفتنده ذکر اولونلریدر . مترجم

دیدیکی کبی مغولر بلاد اسلامیہین فتح ایتدکری خالدہ دین اسلام دہ نفوذ معنویہ سسندہ کی تفوق جہتیلہ سوکرہ دن مغولاری فتح ایتمش ایدی .

یعقوبی خرسیتیانلی رئیس روحانیسی بولونمش اولان ابوالفراج دخی مغول حاکماری ایله تماسده بولونیور وکندی کنیساسی طائفه سنک محافظه منافعه چالیشیوردی . اهل اسلام علیهنده مغولاری تحریک ماده سنده ابوالفراجک ده خیلی مدخلی بولونمشدر .

ابوالفراجک علمای اسلام ایله خیلی مناظرات و مباحثاتی وقوعه کلردی . بوذات یوکسک علم و فضلی ایله مسلمانلر آرد سنده خیلی معتبر طوتلشدی . حتی حال اختصارده ایکن اهتدا ایتمش اولدینی بیله روایت ایدلمشیدی که (نوله که) بوروایتی قطعاً تکذیب ایدیور . حقیقت خالدہ ابوالفراج مسلمانلرک هیچ ده مجلوبی دکلدی . حتی مصر عالی مشهور شیخ عبده کبی اسلامک بعض مدققین متأخره سنه کوره آوروپاده قرون وسطادن بری اسلامیت حقنده بسله نیلن سوءظنلرک واجرا ایدیلن حقمسز اتهاملرک اسبابندن بری ده ابوالفراجک آوروپالیر ایچون ترجمه ایدیلن آثارینک شیوع بولماسیدر .

هر نه ایسه یهودی اصلیتدن کن بوعلامه خرسیتان رئیس روحانیسنک شخصیت تاریخیه سی بز ترجمه ده علاقه ایله تدبی دعوت ایده جکندن (نوله که) نک (باره بره بوس) عنوانی ابوالفراج مقاله سفی بوجه آتی نقل ایدیوروز [

فہمیل فہالم

*
**

آسیای صغرآنک شرقنده ویوقاری فرآنک قربنده کآن اولان ملاطیہ نک اہالبسی اون اوچنجی قرن میلادینک نصف اولنده اکثریتلہ یعقوبیلردن یعنی سوریه نک (مونوفیزیت) مذہب نصرانیق منسوبلرندن مرکب ایدی . بوسوریه لیلرک برخیلیسی ده حوالی متجاورده سا کن ایدیلردیکہ بونلر اورالردہ برچوق اُلسقہ پوسلقلرہ و مناسترلرہ مالک بولونیورلردی . بومناسترلرک ک زیادہ کوزہ چاربانی (سن بارصوما) مناستری ایدی کہ اوراسنی یعقوبی بطریق چوق کرہ کندیسنه اقامتسکاه اتخاڈ ایدردی وسینود مجلسی آردہ صیرده اورادہ منعقد اولوردی . اومحاک پیرحامیسی جوار مسلمانلرنجہ ده خیلی مظہراعبار بولونوردی ؛ حتی بومسلمانلر آنک کرامت کبی یتیشن امداد روحانیسندن طولای مقام شکرانده کندیسنه عطایا وهدایا آدارلردی . اوحوالی مسلمانلرینک لسانی تورکجہ اولدینی ظاہرردہ احتمالک اوحوالیدہ ارمنی اہالی دخی مسکون ایدی . مملکت ، آسیای صغرا دہ کی ساچوق

حاکمیتہ عائد ایدی . لکن حدود اوزرنده کائن بولونماستندن طولانی برطرفدن سوریه و عراق مختساریتلی و دیگر طرفندن کلیکیاده کی ارمی قرالیتی جانندن کن تجاوزه معروض بولونوردی؛ کذلک ساجوق حاکمیتک انحطاطیله مترادفاً داخلی مجادلات ایله ده مضطرب بولونوردی . مع هذا بوحوالیده کی سوریه لیلر مغول استیلاسی زمانه قدر بردرجه کافیه ده رفاه حاله مظهر اولیورلردی . متعدد سوریه راهبلی ایله مؤلفلی ملاطیبه حوالیسندن نشئت ایتمشلردر که آئیده تذکر ایلیله جک شخصیت ده ایشته بونلردن بریسیدره بونک پدری آرون (ویهارون) اسمنده اولوب واقیرلنهرک خرستیانلغه دوئمش برهودی ایدی وشایان اعتبار طیب بولونیوردی . بو ذاتک اصلاً یهودیلکی اسمندن استدلال ایلمه مشدر؛ چونکه هارون اسمی برجوق سوریه خرستیانلری آره سنده ده عمومیتله قوللانیلیر؛ قوللانیلمش بولونسه ایدی خرستیانلق ایچون تعمید ایلدیکی صبرده البته اسمی ده کیشدیریلردی . آنک یهودی اصلیتی نامدار اوغلنک (بار اوریای) یعنی « عبرانی اوغلی » دییه یاد ایلمه سیله تعین ایتمشدر . ابوالفراجک یهودی اصلیتی آنک کرک افغانده و کرک یازدینی شیلرده علائمی کوریلن کسکین وقوتلی ذکاسی ایله ده تأید ایتش بولونسه کرکدر . آنک نصرانی اسمی (یوحنا) ایدی ؛ فقط علی العاده حیثانده (ابوالفراج) اولوق اوزره معروف ایدی که بویله عربی شکلده اسملر طاشیمنی مسلمانلر آره سنده یاشایان خرستیانلر عادت ایدیشلردی . فقط بز آئیده کی صحیفه لرده کنیدیسی هپ (بارهبره یوس) دییه ذکر ایده جکزر که بوده آنک مخلصی اولان (بار اوریای) - وتلفظ دیکره نظراً (بار اوریو) نک لاینلشدرلمش بر شکلدر ؛ آروپا ارباب علمی طرفندن ده بوشکل مبدل قوللانیله کلشدر .

بوزات 26-1225 تاریخلرنده طوغمشدر . لسان مادر زادی بر نوع عامیانه سریائی لهجه بی بولونمش اولسه کرکدر . مع هذا داها کنج یاشده ایکن ادبی سریانیجه بی طلاقته تکلم ایتش اولدینی محققدر ؛ او یوکسک سریانیجه که او زماندن اعتباراً عمومیتله استعمال ایلمکدن چیقوب کیتمش و آنجق کنیسا ایله علم لسانی اولمقده حالاً مهم برموقع طوتمقده بولونمش ایدی . بارهبره یوسک کنجاسکی حقنده المزده معلومات مفصله یوقدر . کنیدیسنک ملاطیبه ده بولوندینی زمان اکتساب ایتدیکي تعلیم وتدریس - کنیسانک یوکسک خدمتلی ایچون حاضرلانا - سوریه کنجارینه ویریلن تعلیم وتدریسدن عبارت ایدی . آنک یونانیجه و اولسانک کنیسا ادبیاتنه آشنا اولدینی حقنده کی روایات البته طوغضی

دکدر . آنک محزراتی هیچ بر یرده بونلردن هرهانکی برینه واقف بولونمش اولدیغنی
کوسترمزلر . داها او زمانلردن خیلی مقدم عربجه و عربی ادبیاتی [۱] عالی تحصیل
کورمک ایستین بوتون سوریه لیلر آره سنده - کندیسنه رقیب بولونان - سریاچه نک
یرینی طوتمش بولونیوردی .

1248 سنه سی یازنده مغولار ملاطیه حوالیسینی استیلا ایتدکری زمان پدری هارون
دیگر برچوق کیمسه لرکی عائله سنی آلهرق سوریه یه التجا ایتک ایسته مشدی . لکن برقضا
وقوعی بوکا مانع اولمشدی . ایدی کرک کندیسینی و کرک افراد عائله سی - فرار ایدرکن
مغولارک آلرینه دوشمش اولان - کیمسه لرک فلا کتی انجاملردن بو وجهله قورتلمش
اولدی . او زمانلر ملاطیه نک خرسیتیانلری ایله مسلمانلری سوریه لی متره پولید
(دیونیسیوس) ک ریاستی آلتنده اولهرق متحدا حرکت ایچون تعهدات متعابله یه
کیریشمشلردی . بو حادثه - شرقک حالت اجتماعیه سنی بیان بر کیمسه ایچون - درجه
غایده شایان حیرتدر . بو ایکی مختلف مذهب سسالککری بربرلرینی دشمن ازلی تلقی
ایدرلردی . فقط بو صبرده تحذرت ایدن مدهش بر تهلمک اتحاد حصوله کتیرمش وحق
اکثریت تشکیل ایتدکری بدیهی بولونان مغورمسلمانلری مبتدل صاندقلری برخرستیان
اتباع ایتدیرمشدی . بو رئیس ایسه پک احتیاطلی بولونمامقله برابر غایتله صاحب جهد
وعزم ایدی . مغول قوماندانی رشوت اخذینه کندیسینی قاپدیردی و بو جهته هیچ
برحرب وقوعه کله دی . بو قوماندان خسته دخی دوشدیکندن بر حکیم ایسته مشدی .
(بارهبره یوس) ک پدری کندیسنه کونده رلدی . بو طیب ، آنک خسته لغنی تداوی
ایتدکدن باشقه تا خرپوطه واصل اولونجه یه قدر یانندن ایرلادی .

بوندن سوکره هارون ایله عائله سی او زمانلر حالا فرنکلرک آلرنده قالمده اولان
آنطاکیه یه نقل مکان ایتمشلردی . اوراده اوغلی ائیسقوسلق مقام شرفنه وصول ایچون
مناسرت نشین ره باندن اولدی . بوندن آز برمدت سوکره بز (بارهبره یوس) ی ینه اهل
صلیب یدنده قالان طرابلس شامده بولونمش کوریپورز . اوراده بارهبره یوس بر رفیقله
برلکده بر نستورینک تحت تعلیمنده اولهرق طبابت و علم اصول مناظره تحصیل ایتمشدره .

[۱] ادبیات سوزی طبیی Literature مقابلی اولهرق قولانشدرکه بوراده هرهانکی بر علم
وفن حقنده کی آثار محرره دیمکدره . بزده ادبیات سوزینک مفهومی اسک طارلغنی محافظه ای دوب کیدیوره .
شیمدی ده کندی کندیلرینه برنوع آقادی تأمین ایدن ذواتک مکتسبات منحصره سندن اولمشدره . ترجم

بو تحصیل کنديس-نك بالاخره مختلف خرستيان مذهبي اصحابيله اولان معاملاتنده كي مساعده كارانه وضعيتك موجباندن بولونمش اولسه كر كدر . في الواقع برسوريه لي اچون - احكام اعتقاديه سندن طولايي - رافضي عد ايتديكي بر آدمك درسرينه دوام هيچ ده عادت دكلدي . فقط بارهبره يوسك معلملري آره سنده مسلمانلرك بولونمش اولملري ده محتملدره ؛ بولونماش اولسه لردي عرب لسان وادبياتي حفته كي حسن و قوفي ا كتساب ايده مزدي . عربجه بي سيريانجه درجه - سنده سهولته يازاردي و او باده كي ياكلشلي اوزمانك مسلمان محررلرينك خطالردن داها بويوك دكلدي . فارسي كتابلردن ده استفاده ايده بيلوردى . عادى تور كچه ده مكالمه يه قادر بولونمش اولماسي ده مظنوندر . مع مافيه فرنك ارباب استيلاسي ايله هيچ ده ياقيندن مناسبانه كيريشمك ايسته مه مشدى .

استعدادلى و غيرتلى اولديغندن آز زمانده كنيسا اركانك نظردق تيريني جاب ايتمه سي لابلد ايدى و هنوز يكره يي ياشنده بر ده ليقاني ايكن يعقوبى بطريق طرفندن ۱۲۱۷ ليلول سنه ۱۲۴۶ ده ملاطيه قرينده كاثن (غوبوس) نام محلك مخصه لغنه نصب ايدلمشيدى . بومناسبتله كنيساجه مستعمل اولان (غره غوار) كنيه سنى اتخاذايله دى . آره سي بكده چوق كچه دن ينه عين حواليده كاثن لاقابين (؟) نام محلك ايسقوپوسلغنه ترفيع اولوندى . بو ائاده عباسيه خلافتنه خاتمه چكلمش و هر طرفي آتش و قلنجله تخريبه اوغراشمش اولان بويوك مغول سوري سندن بر مفرزه ملاطيه جوارينه واصل اوليور مشيدى .

او صيره لرده (ديوني سيوس) شاهه كيتمش و اورانك مسلمان واليسى طرفندن احترامله قبول ايدلمشيدى . بارهبره يوس او باش راهبه ترجمانلق ايديلوردى . لكن مكالمه ائناسنده (ديوني سيوس) ابدالجسه سنه بر خطا ارتكاب ايتمشدي ؛ شويله كه : مغول امراسندن بريسي طرفندن ويريلوب كنديسى بطريق انتخاب ايده جك اولان و ملاطيه ليله خطاب ايديلن بر توصيه مکتوبنى ارائه ده بولونمش ايدى . حال بوكه مغولر مسلمانلرجه مهلك دشمن اوله رقى تاقى ايديلورلردى . . . آره دن بر مدت كچه كدن صوكره بارهبره يوس (ديوني سيوس) طرفندن حلب ايسقوپوسى تعيين ايدلدى . او زمان بغدادى ضبط ايتمش بولونان مغولر سوريه طوپراغنده كير مشلردى . بارهبره يوس صرف خرستيانلر حفته معامله معتدله تأميني ضمانته مغوللرك استقباليه كيتمشيدى . بو ايسه غير معقول بر ملاحظه يه مبتنى دكلدى . خرستيانلر كي مغوللركه مسلمانلغنه قارشى بغض و خصومت بولونماسندن طولايي مغول امراسنى متصدينه موافق كوردى ؛ همده خرستيانلر - مسلمانلر كي

حا کیتلرینی مدافعه ایچون حرب ایتمه یوب صرف مغولردن مساعدات و مسامحات ایله معامله کورمک بکله دکارندن - تضر علینک قبولی خیلی ملحوظ کورینوردی . بوندن ماعدا نسطوری میسیونر لرلرینک اولجه بعض تانار عشرتلی آره سنده خرستیانلق و افتیزینی اجرایه موفق اولمالرندن طولانی مغول صفلی ایچنده کی وحشی تانارلری کندی طائفه سی ایچون داها مالیم ظن اییدیوردی . هلا کونک زوجہ سی طقوز خاتون (که هلا کو آتی - مغول عادت قبیحه سی وجهله - پدری (تولی) نک قاریلری ایچندن ترکه آلیر کبی آلمش ایدی) اصلاً خرستیان ایدی و هممذہبلرینک همایه لری ایچون مغولر نرندنه شفاعتده بولونیوردی . مع مافیہ اوباده کی بوتون تشبثات هیچده موفقیتی موجب اولمادی . بارهبره یوس فرات نهرینک کچیدلرندن بریسی اوزرندنه کائن قلات نجمده توقیف ایدلدی و عین زمانده هلا کو حلبه یتیمشهرک مذکور شهری ضبط ایتدی و مسلمانلر کبی خرستیانلری ده قتل و فارات دهشتلرینه دوچار ایله دی .

(دیونیسیوس) کندی باشنی آز قالدی بلایه اوغراده جق ایدی . واقعا موقعنک تصدیقی ایچون مغول حکمدارندن توصیه نامه آلماسی پکده مناسبتر بر حرکت دکلدی ؛ حق ساجوقیلر ایله ارمی قرالی بیله مغوللرک کندی اوزرلرندنه کی آصریتلرینی اعترافه مجبور قالمشلردی . لکن (سن بارصوما) مناسبترنده بولونوب اودورده کی عمومی سوءاستعمالنک و اخلاقی شیرازه سزلکلرک خطوط مانعه لرینی آشان خرستیان تبعه نک حیدودلقلرینه اغماض عین ایتمه سی بویوک بر رذالت تشکیلی اییدیوردی . کندیسی ایچون موجب صداع اولان عموجه زاده سنک قتلنی - آنکله بر وجه ائتلاف بولدقن بر قاج کون صوکره - وجوده کتیرمکله حسن شهرتنک بقیه سی ده عاقبت غائب ایتمش اولدی . بو بطریق - حرکاتنک نتایجندن قورتلق املیله بر کره داها هلا کویه مراجعت ایتمش وطریق مراجعتنه خیولوت ایدن بر چوق موازی اقتحسام ایله هلا کودن حمایه مخصوصه استحصالی طالعنه مظهر اولمش ایدی و بناء علیه دها مستبدانه صورتده اجرای احکام ایده بیله جکدی . لکن بوصیره لرده (سن بارصوما) مناستری امثالی نامسموق بروقه به یحظه اولدی ؛ شویله که : بوجانی بطریق برکیجه عبادتی مراسمنی اجرا ایدرکن کرسی و عظمی اوستنده مناستر نشین پاپاسلردن بر قاجی طرفندن قتل ایدلدی . قاتلر - دیونیسیوسک عمجه زاده سنک ائتلافه آلت اولان - و آنک مریدی بولونان کیمسه یی ده مناسترک کائن اولدینی تبه نک قایاقلرندن آشانغی طوپارلایوب آتدیله .

بار هبره یوسک - بو حادته لرك وقوعندن مقدم - ديونيسيوس ايله بوزيشسوب جوزوشاديني پك ده معلوم دكسه ده اشعارندن برنده ديونيسيوس ايله هم افكار اولماديغي كوستر مشدر ؛ حق آنك قتل حقه ده يازديني بعض بيتلر فعل قتل محق بر حاكم تاق ايديكنه دالدر . آنك قتلني اجرا ايدنلرك تجر يملري ايچون - خرستيان مذهبه كيرمش - برمغول مأموري چيقه ككشيدى . فعل قتله اغماض عين ايدن ككشيش ريسلرندن بريسي او قدر غدارانه صورتده تجريم ايدلدى كه يارى اولمش بر حالده مناسرتدن طيشاري آتيلدى . قاتللك بعضيسي اعدام ايتيرلدى ديكرلري ايسه زندانلرنده اتخار ايله مشلردى .

بو دهشتناك حادثه يي متعاقب (زان) نى بطريق يامشملردى . آنك اتخابي عموميتله تصويب ايدلدىكي حالده او ، كليكياده قالمنى ترجيح ايله دى . بارهبره يوس يكي بطريق ايله حسن مناسبانده بولونيوردى ؛ لكن 1263 سنه سى ايلك بهارنده بو بطريق وفات ايله دى . بونك اوزرينه اكابر ره باندن (ته تودور) مغول قرارگاهنه قوشوب كنديسنى مغول حكمدارينه بطريق تعيين ايتيرمك ايسته مشدى ؛ املنه موفق اوله مادي . بارهبره يوس ده آنك بطريقلكنه ممانعت ايچون مغول قرارگاهنده بولونيوردى بعده كليكيابه كيده رك (سيس) ده بولونان سر راهب (يوشع) ك اتخابه اشتراك ايتدى . بو ذات بطريق اولدقندن صوكره (ايفناتيسوس) نامنى آلمشدر [كانون تاقى ۱۲۶۴] . آندن صوكره شرفده كي يعقوبى باش ايسقمپوسلنى مقامنده بر يسك تعينه تشبث ايتديلر . (مفريان) دينلن بومقام برمدتدر اشغال ايدله مكده ايدى . بو مقام شرفك اصليق شو وجهله ايضاح ايديله بيلير : ايران حكمدارلرى ملكارى داخنده كي خرستيان اهللك متفرق ومعين جماعات حالنده تشكلمرينه تدريجى صورتده مساعده ايتملردى . مع هذا هر بر جماعت رئيسك جماعت خارجنده كي هر دورلو نفوذ و آمر يتدن مستقل قالمسيله برابر رئيسك تماميله مقام سلطنته تابع بولونماسى خصوصنده اصرار ايتملردى . رؤساي روحانيه (قانوغيقوس) عنوانى حائز بولونورلردى . سوريه ده كي (مونوفيسيت) طريق نصرانيه سى منسوبلرى داها متأخر تاريخه قدر (يعنى آلتنجي قرن ميلادى يه ده كين) هيچ بر قانوغيقوسك رياستى آلتنده اولق اوزره هيچ بر معين قانون اساسى اصدارينى استحصاله موفق اوله نامشردى . بونلر ايرانك محاصمى اولان روما ايمپراطورلغنده كي خرستيانلره نسطوريلردن داها ياقين بر رابطه يه مالكديلر . ديكر طرفدن ايسه غير مطيع ارمنستانك - بعضاً بك جنسكاورانه حركت كوسته رن - (مونوفيسيت) لرندن داها ضعيف صورتده موقع جماعتلرينك تصديقي تأمينه موفق

اوله بیلدیورلردی. ایران امپراطورلغنده کی یعقوبی خرسیتیا نلرینک باشلیجه مقام روحانیلری - اوزمانلر خیلی مهم بولونان و دجله نك حوالی وسطیه سنده کائن اولان - تکریت شهری ایدی. لیکن بونلر ایرانک هیچ برجهنده نسطوریلره یا قلاشه جق مرتبه ده بر اکثریت تشکیل ایدمه یورلردی. یعقوبیلرک قاتوغیقوسی دخی (مفریبان و یا مفریانا) عنوانی جائز بولونوردی که بونک معناسی ابدال خدمت ایدن و یا استمارده بولونان شخصیت دیمکدی. بوشخصیت اُیسقوپوسلر و علی العاده پاپاسلر تعیین و ارسالی صورتیه کنیسا [۱] احکامک نشرینه چالیشیردی. صربلر - سوریه مونوقیستلرینک بولونقلری مملکتلرک هپسینده آله کچیردکن صوکره آتپا که یعقوبی بطریقک اداره سنده کی حوالینک تقسیم و تقریقی آرتق ضروری کورلمز اولمشیدی. مع مافیہ تعامل مؤسسہ نك قوتی و بوندن داها مؤثر اولق اوزره (مفریان) کبی اوقدر نفوذلی و اوقدر نمدار برمتامک زوانه مساغ کوسترمه مکده بک چوقی رهبانک منفعتی بولونماسی اصول و ترتیبات قدیمه نك ادامه و محافظه سنی تأمینه کافی کلیوردی. لیکن او ایکی حوالینک تعیین حدودی ماده سنده و علی العموم مفریانک بطریق ایله وجه مناسباتنده اختلاف تحصیل ایله دی. مع هذا مسئله اطرافلیجه تاقی اولوندقده حقیقتاً بطریقک داها یوکسک مرتبه سی بولوندیقتده موافقت آرا حاصل اولدی؛ شوقدر که مفریان کندی منطقہ سی داخلنده بطریقندن تامیله مستقل صاییلدی. بوندن ماعدا بطریق انتخابنده مفریانک اشتراکی ناقابل اجتناب کورلدیکی کبی مفریان تعیین اولونه بیلیمه سی ده بطریقک تجویزینه منوط بولوندی. بر مفریان انتخابنده شرق اُیسقوپوسلقلری ایله مناسرتلر ریاستلرینک آرزولرینه رعایت لازم صاییلدینی حالده مفریان قاعدهً غرب جهتندن آنوردی.

بارهبره یوس برمدت مقدم متوفی بطریق طرفندن مفریان نامزدی اوله رق کوسته رلمش بولونیوردی. هم ده کندیسی سینود مجاس انتخابک روح تدویرکاری حکمنده ایدی. بناءً علیه ۲۰ کانون نانی ۱۲۶۴ ده «تکریت و شرق مفریانی» انتخاب ایلدی. آنک سیدس قصبه سنده کی (توتوکوس) کلیداسنده اجرا ایدیلان مراسم اجالیله سنده ارمنستان قرالی ده مأمورین روحانیه و جسمانیه سی ایله حاضر بولوندی. اووقت بارهبره یوس طرفندن ایراد ایدیلان موعظه یی برترجمان ارمنیجه یه نقل ایتدی. شوراسی بومناسبتله قید ایدمک

[۱] معلوم اولدیی اوزره فرانسیزجه (تغایز) و انگریزجه (چورچ) و آلمانجه (کیرخه) سوزلری هم معبد هم ده مؤسسۀ دینیہ معنارینی افاده ایدرلر. عبادتگاه مقامنده (کلیسا) دیندیگی کبی مؤسسۀ دیانت مقامنده (کنیسا) سوزینک استعمالی موافق ظن ایدرم. مترجم

لازم کایر که ارمیلرده یعقوبیلر کی عین مذهبه سالک ایدیلر ؛ شو قدر که مراسم عبادت خصوصده بعض فرقلی نقطه لره متمسک بولونیورلردی . بوندن ناشی ارمیلر ایله یعقوبیلر یکدیگرینک تمایلاتی حقهنده خیله سیزیورلردی؛ هر حالده بویکی طاقم آره سنده بر آز سویمزلک حالی جاری ایدی . کرک بطریق و کرک مفریان مقاملرینه انتخابک تصدیقی مغول حکمدارندن - (که آنک داها اولجه انتخاب صیره سنده تجویزی تأمین ایدلمش بولوندیغنده شک و شبهه یوقدر) - استحصال ایله دکن صوکره بریسی آناطولی ایچریسنه دیکری ده موصله چکیلدی .

شرقهده کی یعقوبیلر بر خیلی زماندن بری لایقلی بر اداره داخله دن محروم بولونیورلردی؛ چونکه بار هیره یوسسک سلفی - (که طرابلس شامده ایکن کندیسنک طلبه لک آرقاداشی ایدی) - شرقهده بر قدرت آمریت وضعندن عاجز قالمش و بونی متعاقب سوریه چکلمش بولوندیغندن وفاتندن صوکره مقامی آتی سنه قدر بوش بر ایلیمش ایدی . دجله حوالیسندن بولونان یرلر خراب و بر باد بر حاله کلشیدی . فی الواقع مغولر مسلمانلردن زیاده خرستیانلره متوجه بولونیورلردی ؛ فقط مغولر - وقوعه کنن قتل عاملردن وقایه خصوصنده - بویکی مذهبا هجابی آره سنده برفرق کوزتمک نه آرزو کنش ونه ده قادر ایدیلر . برده مغوللرایله داها دوستانه دینه جک بروضعیتده بولونان خرستیانلرک داها زیاده اعتماد نفس طوری کوسترمه لری - کرک قدرت و کرک عدد نفوس خصوصنده کندیلرینه فائق بر حالده بولونان - مسلمانلرک قیصقا خجاق حسلرینی تمهیج ایدوب طور یوردی . حتی موصل حوالیسندن بویکی جماعت افرادی آراسنده مصادمه لر وقوعه کلیوردی . مغول آراسنک مقر ملتزمی بولونان آذربایجانده احوال داها موافق صورتهه جریان ایدیوردی . اوراده تا بر عکس العمل حرکتی تحدت ایدنجه به قدر خرستیانلر پک آز تجاوزاته دوچار اولمشلردی و حتی تبریز و صرافا کی صراکز حکومتده کلیساملر و مناسترلر انشا ایدلمشیدی . اوراده کی یعقوبیلر عدد نفوس اعتباریله هم ارمیلردن وهم ده نسطوریلردن آشاغیده ایدیلر . آرتق بار هیره یوس مفریان صفتیله کندی کینسانک وضعیتی تقویه یه قویوادی . دائره روحانیه سی داخنده اوزون اوزادی به کشت و گذارلرده بولونیور ، مبانی رهبانیه رکز و تأسیسی ایچون تدبیرلر اتخاذ ایدیوردی ، صرحه لر و پاپاسلر نصیبی مراسم پایبوردی . مغول سرای ایله یاقیندن تماسه کلک ایسته مه مکله برابر آنکه حسن مناسبات ادامه سنه موفق اولیوردی . بتون بویشلرله برابر متصل

تبعاعاده ، تحریرده ، تدریسدهده بولونیوردی . موصله کیتدیکی زمان بومقربان اورانک خرسندان اهلایسی کبی مغول نفوذی آلتنده بولونان مسلمان امیری مأمورلری طرفندنده وقارلی بر آلائی ترتیبی صورتیله حسن قبول کوردی ؛ بو امیر - مغولار طرفندن توجهه نائل اولان - اوپله ممتاز بزذاته حسن معامله کوسترمک ایچون اسباب موجب بولویوردی . بارهبره یوس ۱۲۶۵ سنه سی پاستقالیا زمانی بغدادی - (که برمدت اول اوغرادینی مدهش تحریب وغارتیه رغماً یینه مهم بر موقع اوله رق قالیوردی) زیارت ایتدیکی صیرهده نائل اولدینی حسن قبول دهاا زیاده مراسم توقیریه بی محتوی ایدی . بو وجهله مظهر احترام اوله کلن بارهبره یوسه نسطوری قاتوغیقوسی ده بر هیئت مخصوصه کونده ره رک نزدیکه دعوت ایتمشیدی . بناء علیه سکز قردن زیاده برمدتدر خرسیتیانلک بویکی مذهبی آره سنده موجود اولان خصوصت اوایکی مذهبک بویکی ممثلی طرفندن آهنگ مخاندته منقلب ایدلدی . واقعا بارهبره یوسک مظهر اولدینی مقبولیت عامه دن قاتوغیقوس ده قیصقا نجا حق حسن ایتمهک باشلادی ایسه ده مذکور مراسم استقبالیه دن ایکی هفته سوکره وفاتی وقوعه کلکه آهنگ مؤسس عارضیه معروض قالمادی . بارهبره یوس بوتون یاز موسمنی بغدادده کچیردکن واوراده برچوقی ره بان ایچون دقای تقدیس مراسمنی بالذات اجرا ایتدکن سوکره مرکز روحانیسی بولونان موصله عودت ایتمشیدی . اوراده ایکن زیاده سیله مستحکم اولان (سن ماتیوس) مناسترنده اقامتی اعتیاد ایدیشیدی .

بووقایعدن برقاچ سنه سوکره بطریق ایغنائیوسک مقام روحانیسی بولونان (بارصوما) مناسترینک اداره سی مغولارک خدمت طبابتنده بولونان حکیم (سیمون) جانبندن آله کچیرلمش اولدیغندن بطریق ایله آنک آره سنده شدتلی برمجاده آچیلمشیدی . (سیمون) بونی مغولاردن آلدینی براسره استناداً یابدیغنی سوبله دیکندن بطریق ده کندی مدعیاتی لهنده برقرار استحصال ایتک ایچون مغول امراسنه مراجعت ایتک ایسته یوردی . بارهبره یوس تألیف یینه چالیشه رق « باربار هونلره » کندیسنی تشریح ایتمه سنی رجای ایتدیکی حالده بطریق یینه مراجعتدن واز کچمه مک صورتیله بارهبره یوسی بک مغبر ایتمشدی . مغول حکومتی ، طرفیندن پاری ویا دیکری لهنده مقررات اصدار ایتک صورتیله اختلافک ادامه سنه سببیت ویریوردی . عاقبت دعواده حکم صفتیله تعیین ایدیلن بارهبره یوس نزاعی بر طرف ایتمهک موفق اولدی . بو صیره لرده بارهبره یوس مسقط رأسی بولونان ممالکتک فنا بروضعینه دو شمش اولدیغنی مشاهده اید یوردی ؛ شوبله که سوریه جهتندن

کلن عسا کر اسلامیه موصل حدودی داخانی استیلا ایتمشلر وبرچوق خرسیتیان قادین وچوجفرینی اسپر آلمشلردی . امرای مصریه و سوریه ده کی ارفاق امیرلر تاتارلرله (مغوللرله) متادی صورتده حال حرب اوزره بولونیورلردی که عاقبت مغوللردن یاقه یی صیره بیلمشلردی . فقط او انالرده کی مصادمات یوزندن برچوق حوالینک خرابی نامی وقوعه گلش ایدی . آرتق سربستی نام ایله حرکتیه جرأت بولان قبائل شقیه نیک افعلالی عمومی امنیتسزلیکلری تضعیف ایدیوردی . (سن سرکیوس) مناسترنده موقتاً اختیار اقامت ایتمش اولان بارهبره یوس کندی توابعندن اللی کشیلک بر قوه مسله حه نیک تحت محافظه سننده اوله رق (سن بارصوما) مناسترینه نقل مکان ایله دی .

1277 سنه سی پاسقالیاسی زماننده بارهبره یوس بر کره داها بغدادی زیارت ایتیش ایدی . بر قاق سنه مقدم سابق خلیفه لک سیرایلری ینده بویوک بر کلیسا انشا ایدمش اولدیقی کوردی . بویوکلیسا (صفی الدوله) عنوانلی زنگین بر خرسیتیانک اغانه سیله پایدیرلمشیدی . او دورلرده دینی خصوصاتده لاقید بولومش اولان باربار مغوللرک اداره سی آئنده خرسیتیانلردن زنگین کیمسه لک کلیسالر انشاسی ایچون کیتلی پاره لر ویردکلری کوریه گلشیدی . بارهبره یوس کی غایتله بویوک حرمت قازانمش بر (مغریان) ک ریاست روحانیه سی زماننده یوکسک رتبه لی رهبانک وارداتی باشلیجه فقیر حاللی خرسیتیانلرک اوفاق تفک ویره کلدکلری اغانه لرله تأمین ایدیلوردی . بارهبره یوس بغداده اولان بوصوک زیارتی اناسننده دخی خرسیتیانلر طرفندن بویوک مراسم اعزازیه ایله استقبال ایدمش واوزمانک قاتوغیقوسی (دنها) آنک استقبالی ایچون بر هیئت مخصوصه کوندرمش ایدی . ایشته آنجق او صیره لرده ایدی که یعقوبیلر ایله نسل طوریلر بر اصلیت مذهبیه نیک ایکی متفرق شعبه سی اولدقلرینی حس ایده بیلمشلردی .

ینه او سنه نیک کوز موسمنده بارهبره یوس تکریت قصبه سنه کیتمشدی . تکریت ، رسماً (مغریان) لغک مرکز روحانیسی بولونمق لازم کلیرکن رئیس روحانی به مخصوص اوله جق عائداتک مقفودیتندن طولایی او مقام روحانی آلتش سنه دن بری بوش قالمش ایدی . محققدرکه مذکور محملک خرسیتیان سکینه سی ده تناقصه اوغرامشدی ؛ چونکه مغوللر بغدادک سقوطندن صوکره تکریت خرسیتیانلرینی قتل عام ایتمشلردی ؛ بونک سببی ده تکریت خرسیتیانلرینک مسلمانلره عائد اموالی مغول مستولیلرینه ویرمه یوبده کندیلری ایچون صاقلاملری ایدی . بارهبره یوس کندیسسی ایچون (مغریان) صفتیه

رسماً مقام روحانی اولماسی لازم کان تکریت ده ایکی آی قالدقن صوکره سننه آتییه
قسماً موصل جوارنده وقسماً آذربایجانده کچیردی .

او زمانک شعارحوائندن اولمق اوزره نسطوریلر- بطریقاری دنهانک وفائی اوزرینه
آکا خلف اولهرق- او یله بر پاپاس انتخاب ایتشردی که بوذات علوم کینسائیجه خیلی
بیوقوف ایدی . بو آدمک وصف لایق یالکیز مغول مقرحا کیتنده کثرتله تمثیل ایدیلن
اورته آسیالی بر طائفه یه منسوب بولونماسی ایدی . اصلاً آسیانک اقصاسنه طوغری بر
جهته منسوب اولان (مارقوس) اسملی بو آدم یا بر اویغور ویا بر تورک ایدی
وچیندن کلهرک قدس شریفه کیدرکن حریدن ویا اشقیما جولانندن طولای یوللرده حاصل
اولان امنیتسزلیک اوزرینه سیر و سیاحتنک نسبتاً اوفاق قالان صوکره قسمی اجرایه مقتدر
اوله ماشدی . بطریق یابلدقن صوکره (یاواللاها) عنوانی آلمش وکرک دنیا حقنده کی
وقوف شاملی وکرک ناموسکارانی ایله تمیز ایتش ایدی .

بارهبره یوس ۱۲۸۲ سنه سنک ایلک بهارنده تبریزه کیتمک ایسته میشیدی . کچه چکی
کورد مملکتلرنده کی یوللرده امن و آسایش بولونمادیغندن مغول پرنسسلرندن بریسنک
سیر و سفری ایچون تشکیل ایدیلن کروانه قاریشهرق یوله روان اولمشیدی . بوصیره لرده
هلا کونک اوغلی آباغانک وفائی خبری کلدیکندن ینه آذربایجانده بولونان آتابکک زردینه
طوغری توجیه عزیزیت ایتدی . چنکیزک وضع ایتدیکی قانون اساسی [*] موجنبجه مغول
قورلتای طرفدن انتخابی یاپیله حق اولان ایکی حکمدار آذربایجانده اجلاس ایدیه جکدی .
بارهبره یوس آذربایجانده ایکن مغول تخننه جلوس ایدن احمده - که آباغانک برادری ایدی -
عرض تعظیبات ایله دی وصف روحانیتی مصدق بر برات آلدی .

اسمنک اشهاد ایتدیکی اوزره (احمد) اسلامه کلش واهداسندن صوکره کندیسنی
خلیفه لیکه نامزد ایدجهک صورتده حرکاتده بولونش ایدی . هیچده متمصب دکدی ؟
حتی خرسیتان مناستر وکلیسالری ایله رهباننک و برکودن معافی حقنده کی اسکی امتیازاتی
تجدید ایتدی . لکن آباغانک اوغلی بترست آرغون احمدی قتل ایتدیرویده کندیسنی حکمران
اولدقن صوکره خرسیتانلر حقنده داهامستنا صورتده جمیله کارلق کوستردی . مع هذا مغوللر

[۱] مؤانک (قانون اساس) دن مقصدینک (یاسا) قانونی اولدینی آشکاردر . یاسا قانونی

آوروا مؤرخلرینه هندستانده حکمران اولان بار شاهک ترجمه حالتدن معلوم اولمشدر . بابرک
چفاتایجه یازدینی او اتردن (یاسا) قانونی ایلک نقل ایدن آوروپالی ذات (هازی هاوورد) درله

آرتق طاقم طاقم اسلاميته كچمكه باشلامشردى . ايمدى شرق وغربده كي خريستيانلرك بو « غدار باربارلرى » كندى دينلرينه جذب ايتك ايچون بسيله دكلرى اميد زيوفه چيقدى ومغول تخريباتنه اوضرايان ممالكده اسلاميت بر كره داهاتفوق نامى تاسيس ايتدى .

1283 سنه سنك صوك بهارنده بارهبره يوس حالاتبر زده بولونوركن بطريقدن برمكتوب آلمشدى . بطريق بونده وخيم بر صورتده خسته لغى بيلديره رك همان كلوب بطريقلك وظائفى عهدرسنه آلمشنى ايسته يوردى . بوندن بطريقك بارهبره يوسى كنديسنه خاف اوله رق ايسته ديكي آشكار ايدى . لكن قيش ياقلاشمقده ويولاردخى امن وسلامتن محروم بر حالده بولونمقده اولديغندن (مفريان) بطريقك بودعوتنه اجابت ايدمه مشدى . بطريق ايغنايوس جزامدن وفات ايتديكي زمان (فيلو كسه نوف) اسمنده بر ايسقيوسى بعض طرفكيرانى بطريق پاپيور مشردى . كليسا قانوننه مخالف دوشن بويلا يامه انتخابدن طولايى بارهبره يوسه اعتذارده بولونديلر و آنكده راي تصديقى ايسته ديلر ايسه ده اوه ايسقوسلرك اكثر يتك تصويبنه اقران ايدمه مين اويلا بر انتخابى حسن تلقيدن امتناع كوستردى .

يازدينى شعرلك بر بقيندن آكلادىغمزه كوره بارهبره يوس ۱۲۸۶ سنه سنده بيلديزلره باقهرق ياديني بر حسابدن عمرينك نهايته ياقلاشدىغنى استدلال ايله مشدر . آنده حاصل اولان بو حس قبل الوقوع براز صوكره تحقق ايتمشيدى . اوچ كونك قيصه برخسته لقدن صوكره ۱۲۸۶ سنه سى موزينك اوتوزنجى كوني وفات ايلدى . جنازه مراسمى اداره ايچون او صيراده (صراغا) ده يالكلز دورت يعقوبى پاپسى بولونبوردى . لكن تام اوئانده تصادفاً محل مذ كورده بولونان نسطورى بطريقى (ياوالها) كنديسنه تابع بولونانلره بر كونك صيقي بر ماتم طومالزى اسرا تمش اولدينى كى كنديسيله بر ليكده بولونان ايسقوبوسلرى جنازه يه كوندردى . بو مراسم تدفينده ارمنى وروم پاپاسلرى ده موجود ايديلر . خريستيان جماعت مختلفه سى اركانى بارهبره يوس كى ممتاز بر شخصيتك غيبوت ايديه سى مناسبته مسلمانلر مواجهه سنده ايلك دفعه اوله رق وحدت جبهه كوسترمش اولديلر . بارهبره يوسك سسجاياسى حقمده برادرى (بارصوما) طرفندن ابدال اولونان مداحندن بر قسمنى طى ايتك لزوئى حس ايميز . اكر حسن خالق صاحى وانسانيتلى بر آدم بولونمامش اولسه ايدى ديكر جماعات نصرانيه رهبانى ايله پكده او قدر حسن مناسباتده بولونامازدى . سجييه نقطه نظرندن باقيلانجه - هر درلو نقايصنه رغماً - شرقده كي يوكسك وتبه لى رهباندىن اكثر يت عظيمه سنك فوقنده ايدى .

آنك بويوك فعاليتى كينيسا مبانى ومؤسساتى انشاآتندن ده مثبت اولمشدر. برادرينك روايتنه كوره يكرمى ياشندن حياتنك صوك ساعتلرينه قدر بلاانقطاع تبعانده بولونمش ويازى يازمشدر. بعضيسى عربجه اولمق اوزره اكثر يتله سر يايجه تاليفانده بولونوردى. يازدينى آثار اوتوز بره بالفدر. آوروپانك بويوك كتيبخانه لرنده آنك آل يازيسى ايله اولان آثارينك نسخهلرى موجوددر. آنك كتابلرى زماننده كى معلومات بشريه نك همان هر شعبه سندن باخدر. قرون وسطانك اويله بر شرق طلمدن افكار غير مقبسه و تدقيقات مستقله بلكه مك عبدر. آنك باشليجه مقصدى سوريه ليله علوم عربيه يي و آندن داها اسكى اولان علوم و فنونى قابل اكتساب برحاله قوي مقدى. بناءً عليه آنك محيط معارف شكندنه كى آثارينك قسم كليسى على العموم سر يايجه و عربجه ده محرر رسائل متقدمه دن مهارتلى صورتده التقاط و اقتطاف ايدلمش مباحثى حاويدر. بارهبره يوس فلسفه ، طبابت علم هيئت ، منجملك ، جغرافيا ، تاريخ ، حقوق ، قواعد لسان و سائر حقه ده يازيلر يازمشدر. كرك يازدينى آثار ايله كرك شفاهى تدريساتى و مناظراتى ايله علمائى اسلاميه نك بيله حرمتنى قازانمشدى. بارهبره يوسك اولوم دوشكندنه ايكن اسلامه كلديكى حقه ده كى ديبسز روايت اويله ممتاز برطملك جهان اسلامه شرف كتيره چكى آرزوسى بياندن ميدانه گلشدر. بارهبره يوسك بعض آثارى باخصوص تاريخ مقدس و تاريخ مفصل حقه ده كى اثرلى حالا بويوك بر قيمتى حازدرلر. بارهبره يوس حياتنك صوك زمانلرنده مرآغه ايكن مسلمانلر طرفندن وقوعه كنن طباب اوزرينه تاريخ مفصلاك عربجه سنى - بعض يكي مواد علاوه سيله - يازمشدى .

بارهبره يوس قافيه لى اشعارده يازمشدر ؛ فقط شبهه يوقدر كه شاعر اوله رق طوغمش بر آدمك موهبه سنه مالك دكلدى . آنك اوبابده كى تنظيملى نه تخيلاتى نه ده شوق عشقى احتوا ايدرلر. بونلرى قسماً اسكى سريانى و قسماً عربى و فارسى نمونه لردن استفهام صورتيله يازمشدر .

عموميت احوالى وجهله ملاحظه ايديلنجه بارهبره يوس كندى كينيساسنك و طائفه سنك رجال ممتازه سنك باشليجه لرندن برى ايدى .
ته تودور نوله كنهك آثارندن نافلى

مذيل خالده

